

اهالی موسیقی در گفت‌وگو با «ایران»

از بازار کم رونق آلبوم‌ها و سرعت تولید تک آهنگ‌ها گلایه دارند

تک آهنگ؛ دایه مهربان‌تر از مادر

نداستانی
خبرنگار

این روزها با گذر از خیابان‌های کریمخان، ایرانشهر و دیگر گذرهای مرکز فروش محصولات فرهنگی و هنری هستند احیاناً با تراکت‌های تخفیف‌جسبیده بر پشت شیشه‌های مغازه‌ها مواجه می‌شوید که نشان از یک اتفاق ناگوار فرهنگی است و حتی بعضاً برخی از همین فروشگاه‌ها عطای فروش این محصولات را بر لقایش بخشیده‌اند و هم تصمیم به تغییر کاربری یا تعطیلی گرفته‌اند چرا که همین نیم بها شدن قیمت‌ها هم تغییری در شرایط مالی ایجاد نکرده و بازار محصولات فرهنگی و هنری همچنان راکد است. از جمله محصولات این فروشگاه‌ها آلبوم‌های موسیقی هستند که در گوشه‌ای ازوترین غبار فراموشی روی آنها را پوشانده است و حالا کمتر مخاطبی جذب این لوح‌های فشرده می‌گردد چرا که دسترسی به فضاهای مجازی و داندلدهای غیرقانونی براحتی تقاضای مخاطبان نسل امروز و دیروز را پوشش می‌دهد و حتی در بیشتر مواقع برای جذب مشتریان بیشتر، داندلود رایگان هم هدیه این عدم فرهنگ‌سازی است یا بازار فروشندگان آثار موسیقی تحیف و ضعیف‌تر شود و بر همین

اساس خوانندگان و تهیه‌کنندگان موسیقی هم دیگر ریسک سود احتمالی فروش آلبوم‌ها را به‌جان نمی‌خرند و تر جیحشان انتشار تک آهنگ است تا بلکه مخاطبان با شنیدن این تک ترک‌ها حداقل بازار کنسرت‌ها را برهم نزنند و از این طریق کسب در آمدی کنند. جالب‌تر آنکه این روزها شیوع ویروس کرونا مزید بر علت شده و بازار فروش تک آهنگ‌ها بار دیگر گوی سبقت را از آلبوم‌ها ربوده است. چنانکه طبق اعلام دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سه ماهه نخست سال جاری، ۸۳۹ تک آهنگ از دفتر موسیقی مجوز دریافت کرده که این تعداد در بهار سال گذشته ۴۹۵ تک آهنگ بوده و افزایش حدود ۲ برابری داشته، یعنی به‌طور میانگین در هر روز، تقریباً ۱۰ تک آهنگ، مجوز گرفته است. همچنین در سه ماهه بهار امسال، ۶۲ آلبوم و ۴۴ نماهنگ نیز از دفتر موسیقی مجوز گرفته است که سال گذشته در بهار، ۷۶ آلبوم و ۴۸ نماهنگ با مجوز دفتر موسیقی منتشر شده بود و حالا باید دید این لوح‌های فشرده از این به بعد چه سرنوشتی را سپری خواهند کرد.

فرهنگ و هنرمندانشان ارزش قائل هستند و به‌خاطر حمایت از آن اثر فرهنگی و تولید دوباره یک محصول موسیقی با ارزش هزینه می‌کنند. من براین باورم اگر دولت ما چنین فرهنگ‌سازی را انجام بدهد مردم عزیز ما قطعاً این همکاری را خواهند داشت.»

■ **صداوسیما بزرگترین ضربه را به فرهنگ و هنر کشور وارد کرد**

به‌گفته حسین خانی «صداوسیما آسیب بزرگی به هنرمند و تهیه‌کننده زده است و به‌عنوان ترانه درخواستی بدون کسب اجازه از صاحب اثر (شرکت‌ها و خواننده‌ها) آن را از رسانه خود پخش می‌کند، کسی هم نیست به این دوستان بگوید این کار مگر برای شماس‌ت که از مردم تقاضا می‌کنید تماس بگیرند.» او افزود: «ساخت هر ترک با همکاری شاعر، آهنگساز و میکس و مستر با کیفیت و مطلوب و ضبط در یک استودیو خوب حداقل ۱۰۰ میلیون تومان هزینه دربردارد با این حساب بزرگترین جفا را خود صداوسیما انجام می‌دهد و با مانورهای مختلف بهره برداری‌های بسیاری از موسیقی صورت گرفته است. اگر هم اجازه پخش موسیقی نداشته باشد فکر نمی‌کنم این سازمان عریض و طویل بتواند یک ساعت برنامه خوب برای مخاطبانش داشته باشد اما متأسفانه مردم هم نسبت به این موضوع که نهاد بزرگی همچون صداوسیما احترامی به حقوق هنرمند و تهیه‌کننده قائل نیست و حق و حقوق آنها را پایمال کرده آگاه نیستند. امیدوارم یک روزی در کشور ما به حقوق مؤلف و مصنف احترام بگذارند تا جامعه هنری ما به این شکل فقیر و ضعیف‌تر نشود تا کسانی که به تولید آثاری هنری و فرهنگی می‌پردازند بتوانند حداقل زندگی خود را بگذرانند.»

■ **تولید آلبوم صرفه اقتصادی ندارد**

رضایزدانی خواننده موسیقی پاپ هم براین نظر است که «تولید آلبوم‌های موسیقی دیگر صرفه اقتصادی ندارد چرا که در مرحله اول تولید آلبوم‌های موسیقی هزینه بالایی برای تهیه‌کننده در برداشته و برگشت مالی ندارد و دیگر اینکه پروسه کسب مجوز برای تک آهنگ زمان کمتری می‌گیرد و بسرعت به دست مخاطب می‌رسد.» یزدانی امسال تک آهنگ‌هایی چون «تیغ و ترمه» و «قرطیبه» را منتشر کرده است که مورد استقبال مخاطبانش بوده و در ادامه بیان کرد: «مردم دیگر آلبوم موسیقی خریداری نمی‌کنند و داندلود آثار هم براحتی صورت می‌گیرد. البته

پیروز ارجمند
آهنگساز و مدیر
اسبق دفتر
موسیقی

جراحی در حامل‌های موسیقی

در آمد غالب صنعت موسیقی در دوره‌های مختلف متفاوت است به‌عنوان مثال در دهه ۳۰ و ۴۰ پخش اعظم این درآمدها از طریق کنسرت‌ها و فروش آلبوم‌ها تأمین می‌شد و تقریباً تا دهه ۷۰ این اتفاق ادامه داشت و از این دوره به بعد عامل‌های صوتی متفاوت مانند لوح‌های فشرده و مهم‌تر از آن ابزارهای فایلهای قابل‌های صوتی شکل می‌گیرد که از طریق فضاهای اینترنتی قابل جابه‌جایی بودند.

اما امروز اجماعی صحنه‌ای در این دوره‌ها نشان از افزایش و علاقه‌مندی مخاطبان این صنعت است به‌طور مثال سال ۶۷ در کل کشور کمتر از ۱۰۰ کنسرت برگزار شد و در سال ۹۳ این عدد به ۵ هزار نفر رسید و در مقایسه

با دهه ۷۰ شاهد یک رشد تصاعدی چشمگیر بودیم و این امر نشان دهنده آن بود که در آمد صنعت موسیقی از آلبوم‌ها به اجرای کنسرت تبدیل شد و آلبوم جنبه حمایتی استفاده از کنسرت را پیدا کرد و این روند بی‌انگیز طبیعت صنعت موسیقی است و شاید تا چند سال آینده دیگر قالبی با عنوان لوح فشرده وجود نداشته باشد و دیتاها از طریق ابزارهای دیگری مانند فلش یا فرم‌های دیگر انتقال پیدا کنند و خرید و فروش به‌شکل دیگری صورت بگیرد بنابراین باید منتظر ماند و دید تکنولوژی چه ظرفیتی دارد و به چه میزان می‌توانیم متناسب با تکنولوژی از این ظرفیت استفاده کنیم.

فراموش نکنیم هر تغییری قطعاً تبعات مثبت و منفی هم خواهد داشت و به‌نظر می‌آید این جراحی که به دلیل تغییر حامل‌های صوتی انجام گرفته بر اساس واقعیت جامعه است و باید آن را پذیرفت و خود را نسبت به آن تطبیق بدهیم کمابیه پیش‌تر این تطبیق انجام گرفته و اغلب از شرکت‌هایی که در آمدشان حاصل از فروش آلبوم‌ها بود امروز به شرکت‌های صرفاً برگزار کننده کنسرت تبدیل شده‌اند اما مهم این است قوانین و دستورالعمل‌ها را متناسب با این ظرفیت‌های به‌وجود آمده بنویسیم و از همان ظرفیت‌ها بهره‌بریم تا بحث کپی رایت رعایت شود و همچنین وفاداران به خرید محصول موسیقی، این محصولات را به‌صورت لوح فشرده یا سی دی تهیه

■ پنجشنبه ۲۷ شهریور ۱۳۹۹
■ سال بیست و ششم
■ شماره ۷۴۴۶

من از خواننده‌های قدیمی سبک موسیقی پاپ-راک هستم و تا به امروز تلاشم انتشار آلبوم بوده و هست و علاقه‌ای به انتشار تک آهنگ ندارم و انجام این کار فقط به‌خاطر طرفدارانم است و در حال حاضر هم که شرایطی برای انتشار آلبوم وجود ندارد چرا که کنسرتی برگزار نمی‌شود و به عقیده من انتشار تک آهنگ منطقی‌تر است.»

■ **تلاش هنرمندان موسیقی نوای برای فراموش شدن**

فرح علیپور از خوانندگان شناخته شده موسیقی مقامی لرستان است که بتازگی تک آهنگ «نازارم» را به آهنگسازی و ترانه‌سرایی حمید ایزد پناه به بازار موسیقی عرضه کرده است.

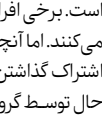
او دراین باره می‌گوید: «در گذشته شرکت‌ها یا تهیه‌کنندگان آثار موسیقی از ما خواننده‌ها درخواست انتشار آلبوم موسیقی داشتند و بازار نسبتاً خوبی هم داشت و مردم علاقه‌مند به شنیدن این آثار بودند و برای هنرمند مورد علاقه خود احترام قائل می‌شدند اما در حال حاضر متأسفانه مردم عزیز ما قانون کپی رایت را رعایت نمی‌کنند و به محض آنکه یک آلبوم به بازار موسیقی می‌آید بسرعت داندلود می‌شود و همین امر موجب شده انتشار آلبوم، دیگر صرفه اقتصادی نداشته باشد بویژه برای هنرمندان موسیقی نوای و از این‌رو هنرمندان به این خاطر که فراموش نشوند و به قول معروف از سرزبان‌ها بیفتند به انتشار تک آهنگ روی آورده‌اند البته تولید تک آهنگ هم هزینه بر است و بازگشت مالی هم ندارد و از جیب خودمان خرج می‌کنیم آن هم به این علت که یک کار جدید در کنسرت داشته باشیم.» این نوازنده شناخته شده کمانچه درباره شاخصه متفاوت موسیقی نوای با دیگر سبک‌های موسیقی و تمایز به توضیح این آثار پاسخ داد: «موسیقی نوای مشکلات بسیاری دارد و ما هنرمندان چاره‌ای جز این کار نداریم اگرچه تولید یک تک آهنگ نزدیک به ۶۰ میلیون تومان برای ما هزینه خواهد داشت و همان‌طور که اشاره کردم بازگشت مالی هم ندارد اما خود من برای اجرای هر کنسرت مجبورم یک یا دو کار تولید کنم تا از آثار قدیمی کمتر استفاده شود و مخاطبان استقبال کنند. البته شرایط امروز کمی تغییر کرده و با شیوع این بیماری مردم بیشتر به فکر جانشان هستند و بعد به دنبال

سیرکردن شکم خود و کسی به فکر موسیقی نیست ما هم دیگر آن ذوق و شوق و حال گذشته را نداریم و نگران از این ایام هستیم.»

■ **به‌رمد اعتماد کنید**

علیرضا افتخاری خواننده موسیقی سنتی هم چندی پیش تک آهنگ «مرد میدان» را با شعری از مولانا و به آهنگسازی محمدرضا چراغلی منتشر کرد و قرار است بزودی آلبوم «مناجات» را

۸ که قطعه است با آهنگسازی یوسف مناجاتی و با شعری از ساعد باقری منتشر کنند. اودرباره استقبال هنرمندان ازتولید تک آهنگ بیان کرد: «ما هنرمندان باید به مردم عزیزا اعتماد کنیم و به قول معروف با یک گل بهار نمی‌شود و باید کارهای خود را در قالب سی دی منتشر کنیم چرا که کیفیت آن به مراتب بهتر از داندلود کردن در فضاهای مجازی است و البته با انجام این کار حقوق هنرمندان هم ادا می‌شود. در حال حاضر هم که خانه نشینی یک دستور شده و بهتر است کارهای موضوعی در این باره انجام بگیرد. همچنین امیدارم دوستان عزیز هم پیرو کارهای ما انتشار آلبوم را شروع کنند و فعالیت در حوزه تک آهنگ و انتشار آن متفاوت

■ **به‌اشتراک گذاشتن هر چه سریع‌تر ایده‌ها و اندیشه‌ها**

گروه موسیقی رستاک هم بتازگی تک آهنگ‌های بی‌شماری چون «کوچه لر»، «لیلی جان»، «فاطمو»، «لیلو...» را منتشر کرده است. **فرزاد مرادی** خواننده این گروه هم براین نظر است: «نگاه هر هنرمند به فعالیت در حوزه تک آهنگ و انتشار آن متفاوت است. برخی افراد تک آهنگ را با هدف دیده و شنیده شدن خود منتشر می‌کنند. اما آنچه گروه رستاک از تولید یک اثر مستقل دنبال می‌کند، به اشتراک گذاشتن هر چه سریع‌تر ایده‌ها و اندیشه‌هایی است که در زمان حال توسط گروه رستاک زندگی می‌شود.» او در ادامه افزود: «همان‌طور که می‌دانید تولید و جمع‌آوری یک آلبوم موسیقی از آغاز تا زمان

است. برخی افراد تک آهنگ را با هدف دیده و شنیده شدن خود منتشر

می‌کنند. اما آنچه گروه رستاک از تولید یک اثر مستقل دنبال می‌کند، به اشتراک گذاشتن هر چه سریع‌تر ایده‌ها و اندیشه‌هایی است که در زمان حال توسط گروه رستاک زندگی می‌شود.» او در ادامه افزود: «همان‌طور که می‌دانید تولید و جمع‌آوری یک آلبوم موسیقی از آغاز تا زمان

انتشار آن، برای گروه‌های مستقل موسیقی مانند رستاک، حدود دو سال و گاه بیشتر زمان می‌برد و بی‌شک برخی از قطعات نیاز است در زمان زودتری به گوش مردم برسد. البته ذکر این نکته نیز ضروریست که تک ترک پوابع هیچ صرفه مالی برای هنرمند یا گروه موسیقی ندارد زیرا متأسفانه آگاهی بخشی‌های لازم در زمینه رعایت قانون کپی رایت صورت نگرفته و بسیاری از مردم نمی‌دانند کپی رایت چیست و اینکه با رعایت این قانون چقدر در رشد و تعالی هنر و پیشرفت هنرمندانشان سهمیم هستند. بنابراین ما سعی کردیم برای احترام به هنر و آثار هنری و رعایت حق مؤلف، هزینه‌ای برای فروش این آثار و تک آهنگ‌ها در نظر نگرفتیم که هم‌اکنون در سایت بیپ‌تیونز به‌صورت قانونی قابل خریداری و داندلود است.» مرادی در ادامه گفت: «درباره زمانی که این شکل از ارائه آثار خود را آغاز کردیم، تک آهنگ «کوچه لر» توانست رکورد فروش تک آهنگ را از آن خود کند. ناگفته نماند هزینه ساخت یک تک ترک بسیار بیشتر از آن چیزی است که مخاطب تصوری کند و به جرأت می‌توان گفت حتی ۱۰ درصد آن هم جبران نمی‌شود و بازگشت مالی امیدوارکننده‌ای ندارد. شاید به همین دلیل است که اکثر هنرمندان آثار خود را به‌صورت رایگان در این سایت قرار می‌دهند. اما از دیدگاه گروه رستاک، باید این فرهنگ‌سازی آغاز شود تا مردم و طرفداران موسیقی، به پاس تزام زحماتی که برای تولید یک اثر هنری با کیفیت کشیده شده و زمان، هزینه و تخصصی که صرف آن شده، قانون کپی رایت را رعایت کنند؛ فرهنگی که در تمام دنیا رعایت می‌شود. ماکسیم گورکی می‌گوید: «آفتدر که هنرمندان هنر را به پیش می‌برند، طرفداران هنر نیز به همان اندازه در پیشبرد آن سهیم هستند.»

■ **تغییر انتقال اشکال محتوا**

مجید اخشابی از خوانندگان موسیقی پاپ نیزبهار امسال تک آهنگ زیبای «تصوم میشه روزای سخت» را متناسب با حال و هوای نوروز و با هدف امیدبخشی و انگیزه بخشی به مردم منتشر کرد. محمد مهدی سیارترانه‌سرا و محمدرضا چراغعلی آهنگساز این اثر هستند. در محرم امسال نیز اثر دیگری از او با عنوان خط آغاز با شعری از علی داودی، آهنگسازی عماد توحیدی و تنظیم وحیداختری منتشر شد. او درباب موضوع مورد بحث می‌گوید: «تغییر شکل روش‌های انتقال محتوایهای صوتی و تبدیل و تغییر آنها به دیتا موجب شده استفاده از حامل‌های صوتی به شکل قدیم منسوخ شود. در گذشته رسم براین بود که روی یک حلقه سی دی یا نوار کاست ۸ یا ۱۰ قطعه گنجانده شود اما امروزه حتی تولید آلبوم هم به شکل گذشته معنای خاصی نداشته و غالباً صورت نمی‌گیرد. قطعات عموماً به‌صورت تک ترک به گوش مخاطب می‌رسند و بدیهی است حتی دیگر ترتیب ترک‌ها هم موضوعیتی ندارد. این درحالی است که سال‌ها پیش هنرمندان ساعت‌ها فکر می‌کردند که انتخاب کنند بعد این آهنگ چه آهنگی قرار بگیرد یا اولین آهنگ کاست چه اثری باشد.

بر همین اساس واحد انتقال اثر از یک آلبوم به یک تک ترک تقلیل پیدا کرده و مبنای ترک قرار گرفته است. اگرچه به نظر من تولید آلبوم بسیار ارزشمندتر، حرفه‌ای‌تر و هنری‌تر بوده چرا که قطعات موسیقی به‌صورت یک پکیج جمع‌آوری می‌شد و قطعاً تفکری پشت چند قطعه قرار می‌گرفت و همه این کارها لازم بود با یک نخ نامرئی مرتبط شوند. شاید بتوان گفت حسب اقتضای زمان چنین شکلی رایج شده است و گویی ظرف ذهنی مخاطبان هم فعلاً گنجایش همین یک قطعه و تکراراش را دارد و شاید شنیدن پشت سرهم ۱۰ قطعه متفاوت حوصله مخاطب را سرحی برد یا آن تمرکز لازم را در اختیار ندارد. هر چه هست شیوه امروزی است و هنرمندان نیز تبعیت می‌کنند. نکته دیگر این است که هزینه‌های مربوط برای تولید یک ترک به مراتب از ۱۰ ترک و یک آلبوم کمتر است و جنبه اقتصادی‌تر، عملی‌تر و اجرایی‌تر هم دارد.»